

Faktablad nr 27 kod: BALSE-027; ANSSE-027 Namn: ÅPH 27, Länsstyrelserna

Åtgärd	att utifrån riktlinjer och kriterier framtagna i Havs- och vattenmyndighetens nationella handlingsplan för marint områdesskydd inrätta nya marina skyddade områden i tillräcklig geografisk omfattning med lämpliga förvaltningsåtgärder för att de nya områdena ska kunna hjälpa till att nå god miljö status enligt havsmiljöförordningen.
Motivering	Marina skyddade områden med ändamålsenliga föreskrifter och förvaltning kan fungera som en bas för arter och habitat som bidrar till att god miljöstatus nås i havsmiljö. Vid rapporteringen 2013 kunde konstateras att Sverige har skyddat 6,3 % av havsmiljön med marint områdesskydd. För att uppnå etappmålet, som även sammanfaller med andra internationella åtaganden, om 10% behöver ytterligare 570 000 hektar skyddas. Detta innebär en avsevärd ökning av takten för inrättande av marint områdesskydd.
Miljö kvalitetsnorm	C.3 (1.2d), C.4 (1.6e), D.1, D.2, C.1, C.2 (HVMFS 2012:18, del 3) Beskrivningen av god miljöstatus (HVMFS 2012:18, bilaga 2 del A, pkt om biodiversitet, genom föreskrifter som reglerar verksamhet som hotar arter och habitat)
Genomförande	<p>Länsstyrelserna har det övergripande ansvaret för åtgärden. Länsstyrelserna samarbetar med kommunerna, som också har möjlighet att inrätta marint områdesskydd.</p> <p>Det är främst länsstyrelserna som är den myndighet som beslutar om marint områdesskydd som exempelvis naturreservat. De föreslår även områden som till exempel Natura 2000-områden. Men även andra beslutsorgan (kommunen, eller regeringen) inrättar marina skyddade områden. Länsstyrelserna inrättar marina skyddade områden med stöd av den nationella handlingsplan för marint områdesskydd som kommer att färdigställas 2016. Arbetet bör samordnas med framtagandet av havsplaner.</p> <p>I arbetet bör utvärderas och (där relevant) tas in de behov av åtgärder relaterat till områdesskydd som identifierats som behövliga inom andra temaområden i arbetet med åtgärdsprogrammet för havsmiljön, exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none">• begränsningar (hastighets) av båttrafiken i grunda kustnära områden som syftar till att minska störningsbilden mot häckande fåglar, minska uppgrumling av sediment i grundare områden med värdefull bottenvegetation, samt minska påverkan på kustfisk (temaområdena Biologisk mångfald samt Fiskar och skaldjur som påverkas av fiske)• Fredningsområden, tekniska regleringar, minskad påverkan från större båttrafik (temaområde Fiskar och skaldjur som påverkas av fiske)• Behov av utökad fiskeregleringen för att säkerställa att bevarandemålen nås i vissa marina skyddade områden (Havs- och vattenmyndigheten 2014c)• Behov av skydd för hotade arter och habitat• Behov av bevarande och återställande av ålgräsängar; Områdesskydd för större grunda habitat (Grundområden sträcker sig ofta mer än 100 m ut i vattnet och fragmentering av dessa ekosystemanses påverka (påverkar) deras funktion (ex. Howell & Lipcius 2001). <p>I framtagande av den nationella handlingsplanen för marint områdesskydd som färdigställs 2016 ingår att identifiera geografisk omfattning. Preliminärt kan nämnas att nätverket av skyddade områden ska vara representativt och utifrån geografisk representativitet borde en större andel av havsområdena i Östersjön skyddas. Det finns också en underrepresentation av djupa områden. Samtidigt är det viktigt att man skyddar områden med stor biologisk mångfald.</p> <p>Arbetet med att inrätta nya marina skyddade områden pågår men intensifieras med start från 2016. Arbetet planeras pågå till 2020 eller längre.</p>
Lagstiftning/regelverk	Arbetet med införande av skyddade områden sker med stöd av miljöbalken 7 kap och förordningen om områdesskydd (1998:1252).
Miljömål	Sverige har, inom ramen för såväl internationella konventioner som nationella etappmål, åtagit sig att skydda minst 10 % av havsarealen till år 2020.
Bakgrund	Marina skyddade områden med ändamålsenliga föreskrifter och förvaltning kan fungera som en bas för arter och naturtyper som bidrar till att god miljöstatus nås i havsmiljön. Inrättande av marina skyddade områden är viktigt för att undanta skyddsvärda områden från olika belastningar som exempelvis exploatering/fysisk skada.

Geografisk omfattning	Nordsjön och Östersjön. Nationell nivå. kustzonen, territorialhavet och ekonomisk zon
Koordinering EU-direktiv	I framtagande av den nationella handlingsplanen för marint områdesskydd kommer samordning ske med implementeringen av direktiv om upprättandet av en ram för havsplanering i Sverige (2014/89/EU), samt med arbetet under art- och habitatdirektivet, fågeldirektivet med flera EU-direktiv.
Regional koordinering	Det finns kopplingar till såväl Ospar och Helcom eftersom flera av de nya marina skyddade områdena skulle kunna ingå i de regionala havskonventionernas nätverk av marina skyddade områden. Framtagande av den nationella handlingsplanen för marint områdesskydd (2016) ska vara i linje med, och uppfylla överenskommelser som tagits inom Ospar och Helcom. Sverige är aktiva bland annat i de arbetsgrupper inom konventionerna som arbetar med områdesskydd. Länsstyrelsernas arbete med inrättande av områdesskydd kommer utgå från denna plan. Ett gränsöverskridande samarbete om områdesskydd kan förbättra möjligheterna att åstadkomma sammanhängande områden och därmed förbättra den positiva effekten för arter och habitat. Kopplar till rekommendation för Marina skyddade områden (rec 35/1) liksom andra råd från Helcom (BSEP 105).
Bieffekter	Gällande befolkning, (socioekonomiska faktorer) materiella tillgångar: Möjliga lokalt negativa effekter vid begränsningar av verksamheter i havsmiljön till exempel begränsningar i fiske, båttrafik eller exploatering. Kan dock även ha positiva effekter för turism etcetera. För att förebygga eller undvika negativ påverkan på exempelvis lokalt näringsliv krävs lokal förankring och samarbete med aktörer och andra intressenter vid inrättandet av områdesskydd och förvaltningsdokument.
Samhällsekonomiska konsekvenser	Kostnads-nyttoanalys och kostnadseffektivitet har analyserats, se kapitlet Samhällsekonomiska konsekvenser av åtgärdsprogrammet
Uppföljning	En årlig uppföljning av arealen för marint områdesskydd genomförs i samband med olika rapporteringar, t.ex. SCB.
Ytterligare information	https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/skyddade-omraden.html